

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Η ζοφερή πραγματικότητα για τις προοπτικές των νέων διδασκτόρων στην Κύπρο

Η ΔΕΔΕ θέλει να καταγράψει και να καταδικάσει τη θλιβερή κατάσταση που επικρατεί σχετικά με τις προοπτικές που παρέχει το ισχύον σύστημα στους υψηλά καταρτισμένους νέους με διδακτορικό. Παρά τις όποιες εξαγγελίες για ανακοπή της φυγής προσοντούχων επιστημόνων προς το εξωτερικό (brain drain), ανάπτυξη της ανώτερης τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και προώθηση της έρευνας και της «έξυπνης» εξειδίκευσης, οι υφιστάμενες συνθήκες απασχόλησης και οι δυνατότητες επαγγελματικής ανέλιξης των ακαδημαϊκών που εργάζονται στα πανεπιστήμια της Κύπρου χωρίς να κατέχουν οργανική θέση παραμένουν αρνητικές. Παρακάτω αναλύονται τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι νέοι διδακτορικοί επιστήμονες.

Επισημασμένες συνθήκες εργοδότησης

Η πλειοψηφία των νέων διδασκτόρων εργοδοτείται από δημόσια πανεπιστημιακά ιδρύματα σε θέσεις «Ειδικού Επιστήμονα Διδασκαλίας ή Έρευνας» (τίτλοι που δεν αναγνωρίζονται από τη διεθνή ακαδημαϊκή κοινότητα). Οι συνθήκες εργοδότησης που επικρατούν είναι ιδιαίτερα επισημασμένες αφού βασίζονται σε συμβάσεις ορισμένου χρόνου και μερικής ή ωρομίσθιας απασχόλησης. Σε ορισμένες περιπτώσεις προνοείται καταχρηστικά αποκλειστική δέσμευση από μέρος του εργοδότη μερικώς απασχολούμενων ατόμων. Επιπλέον, οι νέοι διδάκτορες λαμβάνουν χαμηλές αμοιβές που δεν αντιστοιχούν στα ακαδημαϊκά τους προσόντα. Δεν υπάρχουν κλίμακες μισθοδοσίας σε αντιστοιχία με την επαγγελματική εμπειρία των ερευνητών και το ακαδημαϊκό στάδιο στο οποίο βρίσκονται, ενώ συχνά παρατηρείται αναντιστοιχία μεταξύ της μισθολογικής πολιτικής που ακολουθούν διαφορετικά δημόσια πανεπιστημιακά ιδρύματα. Ακόμα, οι Ειδικοί Επιστήμονες δεν απολαμβάνουν τα ίδια κοινωνικά δικαιώματα με τους υπόλοιπους εργαζόμενους των πανεπιστημίων, αφού οι συμβάσεις τους δεν προνοούν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, συνεισφορά του εργοδότη σε ταμεία κοινωνικών ασφαλίσεων, άδεια μητρότητας, γονική άδεια και άδεια ασθενείας. Επιπρόσθετα, δεν υπάρχει δυνατότητα συμμετοχής ή εκπροσώπησης τους στα συλλογικά σώματα των πανεπιστημίων, δικαίωμα που παρέχεται τόσο στους φοιτητές, όσο και στο μόνιμο διδακτικό και διοικητικό προσωπικό.

Απουσία προοπτικών επαγγελματικής αποκατάστασης

Διαπιστώνεται παντελής έλλειψη οργανωμένης στρατηγικής σχετικά με τη δημιουργία βιώσιμων θέσεων εργασίας για την επαγγελματική αποκατάσταση των νέων διδασκτόρων. Ενώ ο αριθμός των φοιτητών και των κλάδων σπουδών στην Κύπρο μεγαλώνει συστηματικά, οι θέσεις μόνιμου Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) στα δημόσια πανεπιστήμια δεν έχουν αυξηθεί αναλόγως με αποτέλεσμα πάγιες ανάγκες διδασκαλίας να εξυπηρετούνται από νέους διδάκτορες σε μη οργανικές θέσεις (Ειδικοί Επιστήμονες Διδασκαλίας, Συνεργαζόμενο Εκπαιδευτικό Προσωπικό). Οι νέοι αυτοί ακαδημαϊκοί, υποχρεώνονται να εργάζονται στη βάση διαδοχικών και διακεκομμένων συμβολαίων, για τα οποία πρέπει να υποβάλλουν κάθε φορά αίτηση εκ του μηδενός, ανεξαρτήτως της ποιότητας του έργου τους και χωρίς να διαφαίνεται προοπτική μόνιμης ένταξης τους στην ακαδημία. Πρόσφατα, δημόσια πανεπιστήμια εισήγαγαν χρονικούς περιορισμούς στη διάρκεια απασχόλησης των Ειδικών Επιστημόνων Διδασκαλίας φοβούμενα τον κίνδυνο μετατροπής των συμβάσεων απασχόλησης τους σε αορίστου χρόνου. Πέραν των ερωτημάτων που τίθενται ως προς τη θέσπιση αξιολογικών κριτηρίων πρόσληψης σε θέσης υψηλής ακαδημαϊκής εξειδίκευσης, το μέτρο αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα οι νέοι διδάκτορες που θα συμπληρώνουν συγκεκριμένη περίοδο απασχόλησης να μένουν άνεργοι και να αναγκάζονται, είτε να εγκαταλείψουν την Κύπρο, είτε να αλλάξουν επαγγελματικό προσανατολισμό. Μεγάλο πρόβλημα αντιμετωπίζουν επίσης οι κάτοχοι διδακτορικού που εργάζονται με συμβάσεις ορισμένου χρόνου σε ερευνητικά προγράμματα (Ειδικοί Επιστήμονες Έρευνας, Μεταπτυχιακοί Συνεργάτες). Με βάση τις υπάρχουσες συνθήκες, η ολοκλήρωση ενός ερευνητικού προγράμματος δεν αποτελεί κομβικό σημείο επαγγελματικής ανέλιξης ενός

μεταδιδακτορικού ερευνητή, αλλά απλά σηματοδοτεί την έναρξη της προσπάθειας για εξεύρεση νέας χρηματοδότησης ώστε να συνεχιστεί η βραχυπρόθεσμη εργασιακή απασχόληση του. Θα πρέπει να σημειωθεί ακόμα ότι, παρά την μεγάλη υποδομή σε τεχνικό εξοπλισμό που έχουν αποκτήσει τα δημόσια πανεπιστήμια, δεν έχουν αξιοποιηθεί επαρκώς οι εξειδικευμένες γνώσεις των νέων διδασκόντων με τη δημιουργία αντίστοιχου αριθμού οργανικών θέσεων εργασιακών λειτουργιών.

Ανεπαρκής χρηματοδότηση έρευνας

Οι δυνατότητες χρηματοδότησης νέων ερευνητών από εθνικά κονδύλια είναι πολύ περιορισμένες αφού το ποσοστό των δαπανών που διατίθενται για Έρευνα & Ανάπτυξη στην Κύπρο είναι από τα χαμηλότερα στην Ευρώπη. Ιδιαίτερα αρνητικό αντίκτυπο στην επαγγελματική εξέλιξη των νέων διδασκόντων είχε η διακοπή της ερευνητικής χρηματοδότησης από τον εθνικό φορέα προώθησης έρευνας (Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας) για μεγάλο διάστημα. Συγκριμένα, μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος χρηματοδότησης ΔΕΣΜΗ 2009-2010 η επόμενη προκήρυξη για προτάσεις έρευνας έγινε το 2016 με την έναρξη του προγράμματος RESTART 2016-2020, ενώ η έγκριση νέων ερευνητικών προτάσεων δεν αναμένεται να γίνει πριν το 2018.

Έλλειψη κατοχύρωσης επαγγέλματος του ερευνητή

Το επάγγελμα του Ερευνητή (ο κατεξοχήν τομέας απασχόλησης των νέων διδασκόντων) δεν έχει κατοχυρωθεί στην Κύπρο και συνεπώς δεν υπάρχει πλαίσιο ρύθμισης των όρων εργασίας και των καθηκόντων όσων απασχολούνται σε αυτό τον χώρο. Αντίστοιχα Ευρωπαϊκά πρότυπα και κώδικες δεοντολογίας (European Charter for Researchers, Code of Conduct for the Recruitment of Researchers, πλαίσιο EURAXESS) δεν έχουν υιοθετηθεί ούτε από την πολιτεία ούτε από τα τοπικά πανεπιστημιακά ιδρύματα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την υποβάθμιση του ρόλου των μεταδιδακτορικών ερευνητών, την απουσία αξιοπρεπών όρων εργοδότησης και την αδυναμία σύναψης συλλογικών συμβάσεων.

Με βάση τα παραπάνω, η ΔΕΔΕ εκφράζει την ανησυχία ότι η έλλειψη αποτελεσματικής πολιτικής για την αξιοποίηση των νέων καταρτισμένων ατόμων με διδακτορικό οδηγεί σταδιακά στη δημιουργία μίας δεξαμενής αναλώσιμων επιστημόνων που θα παρέχουν υπηρεσίες έρευνας και διδασκαλίας για περιορισμένο χρονικό διάστημα και που μόλις αποκτήσουν επαρκή εμπειρία θα τίθενται στο περιθώριο. Πέραν των οικονομικών και εργασιακών προβλημάτων που θέτει για τους ίδιους, η ΔΕΔΕ θεωρεί ότι η κατάσταση αυτή αποτελεί εμπόδιο και στην ανάπτυξη της απαραίτητης συνοχής της πανεπιστημιακής διδασκαλίας, της παραγωγής νέας επιστημονικής γνώσης και της προώθησης της τεχνολογικής ανάπτυξης. Για τους προαναφερθέντες λόγους η πολιτεία οφείλει να ενισχύσει τη δημόσια εκπαίδευση με την προκήρυξη νέων οργανικών θέσεων ΔΕΠ σε αναλογία με τις πραγματικές ανάγκες των πανεπιστημίων. Παράλληλα και ταυτόχρονα τα δημόσια πανεπιστήμια χρειάζεται να αναβαθμίσουν τους όρους και τις συνθήκες εργασίας των ακαδημαϊκών σε μη οργανικές θέσεις. Ακόμα θα πρέπει να γίνει ενδυνάμωση του τομέα της έρευνας με τη διάθεση περαιτέρω κονδυλίων για ερευνητικά προγράμματα και με την υλοποίηση στοχευόμενων κινήσεων που θα αποσκοπούν στην ανάπτυξη της καριέρας των ερευνητών. Τέλος θα πρέπει να υπάρξει διάλογος σε εθνικό επίπεδο για θεσμοθέτηση ενός νομοθετικού πλαισίου κατοχύρωσης του επαγγέλματος και των όρων εργασίας του ερευνητή.

**Διοικητικό Συμβούλιο
Συντεχνίας ΔΕΔΕ**